

* * *

יוסי גמזו אשפיזין בספה

הערב, כשכל משפחה עסוקה
במה שנהוג בו למטר את
מורשת החג של מצות הספה
לדור הצעיר כמסורת

ראוי לספר בין רזי דרזין
שכל יודעי ח"ן מתמחים בם
כיצד, על פי נהג, שבעה אשפיזין
שאיש לא זכה בם עיניו להזין
ואיש לקולם פה עוד לא האזין
פוקדים בתי-אב כאורחים בם

באפן שגם אם אינם מפגינים
מדת נוכחות שהיא פיזית
אורחים הם צמק בלבנו, בפנים
בדרך סמלית, מטפיזית

וכך כל אחד מהם, כמו על פי תור,
בין כל ימי חג הסכות כאן
אל תוף סכותינו מציץ ממסתור
אוצרות אגדות עתיקות כאן

והופך את גנזיו של פולקלור יהודי
אקטואלי פתאם עד לפלא
בחסדי חוש היסטורי שרשי, יחודי
בו ברכו אשפיזין שכאלה.

כי בליל הסכות הראשון, כף כתוב,
מתכבד אברהם לברקנו
ומלבד אחילי הצלחה וכל טוב
מתפלל שנשב עם שכנינו

לשיחות השלום ששנים על שנים
לא הניבו עוד פרי בשדותינו
בתקנה שבמקום עקדות של בנים
תכתתנה לאת חרבותינו.

ובליל הסכות השני בא יצחק
שמדת הגבורה יחסה לו
ומזכיר כל חיל שבערב החג
לא יושב בביתו כי עמסה לו

מְדִינַת הַיְהוּדִים אוּ תְצַפִּית אוּ פְטָרוּל
לְאַרְכָן שֶׁל גְּדֵרוֹת-מַעֲרָכָת
וְכִלְנֵי חַבִּים לוֹ בְּעֶצֶם הַכֹּל
כְּשִׁירוֹ אֶת נִשְׁקוֹ שֵׁם דּוֹרְכָת.

וּבְלִיל הַסְּכוֹת הַשְּׁלִישִׁי – יַעֲקֹב
שֶׁשָּׂרָה עִם מְלֶאֶךָ וַיּוּכַל לוֹ
יִתְאַרְח פֹּה וַחִישׁ בְּאַזְגִּינוֹ יִנָּקֵב
אוֹתוֹ לְקַח פְּטָאֵלִי שְׁחַל לוֹ

עַל פְּרֻעָה וְהִמָּן בְּקִדְמַת הַיָּמִים
וְעַל רִשְׁעֵי אִירָאן בְּיָמֵינוּ
שֶׁלְמָרוֹת סְרַקְזוֹת וְלִמְרוֹת אִיוֹמִים
עוֹד בְּסוּף גַּחְלִץ גַּם מִמֶּנּוּ.

וּבְלִיל רְבִיעֵי שֶׁל סְכוֹת כְּבָר מֹשֶׁה
יִכְנָס וַיִּגְוֹלֵל בְּאַזְגִּינוֹ
עַד פְּמָה שֶׁהָיָה לוֹ חֲמוּר וְקִשָּׁה
לְהִנְהִיג אֶת אַבוֹת אַבוֹתֵינוּ

שְׁגַם הֵם, בְּזַמְנָם, לֹא הִפְגִּינוּ אַחֲדוֹת
וְלָקוּ בְּפִצּוּל סְקִטוֹרִיאֵלִי
לֹא פָחוֹת מֵאַתְנֹו, שֶׁרַק לְכִידוֹת
תְּצִילֵנוּ מִפִּיאֶסְקוֹ פְּטָאֵלִי.

וּבְלִיל חֲמִשִּׁי יִזְדַּמֵּן אֶהְרֹן
תַּחַת סִכָּךְ סִכְתָּנוּ וַיֵּאמֶר
כִּי כִשֵּׁם שֶׁקוֹדְמֵינוּ הִכּוּ בְּעוֹרוֹן
הַסְּגִידָה הַפְּנֵאטִית לְחִמָּר

כֶּךָ גַם אָנוּ כִּיּוֹם מִשְׁלִיכִים אֶת יְהֵב
תְּקוּוֹתֵינוּ עָלָיו וּמָה פְּלֵא
אִם רוֹקְדִים אָנוּ לֹא רַק סְבִיב עֶגְל-זָהָב
אַלֵּא רֶפֶת שְׁלֵמָה שֶׁל כְּאַלְהָה.

וּבְלִיל הַשְּׁשִׁי שֶׁל סְכוֹת יְתוֹסֶף
לְסִכָּה בְּמֵאוֹר לֵב וְעֵינַיִם
כִּלְכֵּלֵן-הַצְּמֶרֶת, אֶחֱזִינוּ יוֹסֵף
שֶׁמִּנְע שְׁנוֹת רָעֵב מִמְּצָרִים

וַיִּזְכִּיר לְכִלְנֵי סוּפְסוֹף כִּי לֹא דִי
שִׁישְׁנָה פֹּה צְמִיחָה – כָּל עוֹד סֹדֵק
שֶׁל קְפוּחַ מִרְאֵה שֶׁצְּמִיחָה זוֹ וְדֵאִי
שְׁאִינָה מִתְחַלְקֶת בְּצֶדֶק

וְשָׁמוּל שְׁלַל פְּרוֹת שֶׁבְּשָׁרְן דַּל-מִרְאֵה
וּבְקִשֵׁי גוֹמְרוֹת אֶת הַחֲדָשׁ
יֵשׁ מְעוּט שֶׁל פְּרוֹת שֶׁצְּמִיחַת הַמְרַעָה

מגדילה את פרסן פאן עד גרש.

ולבסוף, כחליה אחרונה ברכיד
או חרוז אחרון במחרוזת
נתפכד בבקור של המלך דוד
שיבוא ויתגבר פה בעז את

המוראל הקרוי לאמי מול דבת
רואי-שחור שדיפרסיה טופלת
בלשונם על כל צעד פאלו כמעט
סכתו של דוד כבר נופלת

ויפטיר אבהית: "אל נא, קינדעלעך, אל
בגאוש, פיק-ברכים ומרף
שפן עם זה שלנו, בפרט ובכלל,
מתגבר פארי בשעת צרף

ומכל פערי מגזריו מתלכד
כשפל גוש מצטרף מכל עבר
(רק חבל שבטקטיקה זו הוא נוקט
רק מול ברוף, קטסטרופה או שבר

והייתי הרבה יותר שש ומבסוט
לוא זכרנו כי גם בימי חל פה
כמו סכה זו שסכף זה מקנה לה מין פסות
עם לכיד הוא כמעט כל-יכול פה.)

פה יאמר בן ישי ודבריו יאלמו
כי כשם שחדרו לקרבנו
כך פתאם כל אותם אשפיזין יעלמו
אבל לא לקחיהם — מלבנו...